

боку, можна розглядати як позитивні, оскільки вони захищають особу від негативних переживань, сприйняття психотравмуючої інформації, усувають тривогу і допомагають зберегти в ситуації конфлікту самоповагу. З іншого боку, вони можуть оцінюватися і як негативні.

4. У міру наростання негативної інформації, критичних зауважень, невдач, неминучих при порушенні процесу соціалізації, психологічний захист, що тимчасово дозволяє особистості ілюзорно-позитивно сприймати об'єктивне неблагополуччя, стає все менш ефективним. У разі неефективності його дії, або недостатньої сформованості, при виникненні загрози невротичного зриву індивід інстинктивно шукає вихід і нерідко знаходить його у зовнішньому середовищі. Та й проблема, що викликала неприємності, все одно залишається невирішеною (незадоволена потреба, непоправний особистісний недолік тощо) і призводить рано чи пізно до інших захистів, що заважає особистості змінитися, відповідати новим умовам життя.

Література

1. Фрейд А. Его та захисні механізми / Фрейд З. – М. : Педагогіка-Прес. – 2006. – 68с.
2. Мещерякова Б. Г., Зінченко В. П. Великий психологічний словник. – М.: Прайм-Єврознак. – 2003.
3. Фрейд. З. Психологія несвідомого. – СПб. – 2008. – 200с.

УДК 159.9

Глебенкова Н., Коваль О. Є.,
Тернопільський національний економічний університет

ЕВТАНАЗІЯ ЯК ПСИХОЛОГО-ПРАВОВА ПРОБЛЕМА

Міждержавні загрози, а особливо деструктивні характеристики західної цивілізації, підсилюють девальвацію традиційних моральних засад. Кризові стани в сучасному просторі сприяють сприйняттю цих негативних тенденцій, що, в свою чергу, провокує хаотичне переосмислення багатьох вікових досягнень морального прогресу, в тому числі вічного питання про цінність людського життя і можливості ним розпоряджатися. Звідси зрозумілий надзвичайний інтерес до проблеми евтаназії, яку з усією відповідальністю можна назвати однією з найбільш суперечливих і донині невирішених медико-деонтологічних, релігійно-етичних і психолого-правових проблем сучасності. Проблема евтаназії, котра протягом останніх років зазнає поширення у європейських країнах, знаходить прихильників і в Україні. Проте дана

проблематика є великою загрозою в процесі аналізу, адже проведення евтаназії перебуває на межі морального дозволеного.

Дослідження науковців, котрі стосуються даної тематики, свідчать про значну кількість праць які розглядають питання евтаназії. Дослідження права людини на життя здійснювали українські та зарубіжні фахівці у різних галузях права. Такі вітчизняні вчені, як К. Гориславський, С. Порошук, О. Онуфрієнко, П. Рабінович, Т. Свіда, М. Страхов присвятили свої наукові праці дослідженню окремих аспектів цього права. У рамках міжнародного права наукові розвідки провадилися головним чином представниками західно-європейської науки міжнародного права, особливо в останні десятиліття: Д. Гом'єн, Д. Харріс, Л. Зваак, К. Бойл, Дж. Доннеллі, А. Бредлі, С. Девідсон, М. Новак.

Метою нашого дослідження визначено аналіз суперечливих проблем евтаназії в сучасних практиках.

Багато років поспіль розгортається дискусія серед юристів, філософів, медиків, соціологів, психологів з приводу доцільності і обґрунтованості евтаназії. Прихильники висувають в захист своєї позиції твердження, про те що життя людини повинне бути гідним, а не суцільним стражданням. А противники в свою чергу вказують на те, що життя людини є найвищою цінністю, і повинне бути недоторканим, не може бути завершене всупереч природнім процесам вмирання.

Термін «euthanasia» трактує хорошу і легку смерть. Цей термін вперше був введений в XVI ст. англійським філософом Френсісом Беконем. А відтак він називав безболісну смерть, котра звільняє людину від фізичних страждань. Сучасне трактування евтаназії передбачає припинення життя невиліковно хворої людини, яка страждає як фізично так і психологічно [4].

Підвищений інтерес до евтаназії пояснюється як прогресом медицини, що дозволяє тривалий час боротись за життя людини, так і пріоритетним правом людини на життя, під яким розуміють свободу вибору, у тому числі й щодо продовження життя. Сьогодні виділяють два види евтаназії: активну і пасивну. Перший передбачає проведення активних дій, які призводять до припинення життя пацієнта. Пасивна в свою чергу, зводиться до поступового припинення лікування хворого яке зводиться лише до продовження його життя. По-різному люди ставляться до евтаназії. Усе залежить від цінностей, релігійних поглядів, проте коли перед нами повстає вибір тоді не варто забувати про закони в країні, у якій ви проживаєте.

Вершиною будь-яких суспільних пріоритетів є життя людини як найвища соціальна цінність. Найважливішим правом людини відповідно до ст. 27 Конституції України є право на життя [2]. Сьогодні в Україні заборона евтаназії міститься в ст.52 ЗУ «Основи законодавства України про охорону здоров'я», де «медичним працівникам забороняється здійснення евтаназії – навмисного

прискорення смерті або умиртвіння невиліковно хворого з метою припинення його страждань» [3, с. 376].

З правової точки зору активна евтаназія недопустима. На даний момент вона розглядається як безумовно протизаконна дія і передбачає кримінальну відповідальність. Слід зазначити, що в деяких країнах пасивна евтаназія є в межах норми. Серед таких виокремлюємо Нідерланди, Північну територію Австралії, штат Орегон у США. Однак не зовсім правильним є рекомендувати застосовувати пасивну евтаназію і в Україні, позаяк порівнювати країни, котрі відрізняються за багатьма економічними, культурними, правовими характеристиками і національними особливостями, неправомірно.

На думку сучасного розвитку українського суспільства застосування евтаназії, навіть для безнадійних хворих, не має достатньо переконань. Необхідно враховувати і неадекватну оцінку того, що відбувається, хворими, які знаходяться у вкрай важкому стані. Сьогодні прогрес в розвитку новітніх медичних технологіях, нових відкриттях ліків, методів лікування дозволяють боротися із важкими захворюваннями, підносити на ноги людей із безнадійних станів, лікування яких десять-п'ятнадцять років тому не надавало такого ефективного результату.

Враховуючи недоліки сучасної медичної допомоги пацієнти хочуть бачити в лікареві в першу чергу милосердного благодійника. І завдяки спільним зусиллям лікаря і пацієнта смерть відсувається чи взагалі замінюється одужанням, поверненням до життя, тоді подяку хворого лікареві, вилиту в слові і в погляді, можна порівняти лише з молитвою до святого.

Не варто забувати про положення клятви Гіппократа, що містить такі рядки: «Я не дам нікому смертельного засобу, якого у мене просять і не вкажу шляхи для подібного задуму». Велика кількість помилкових діагнозів, труднощі визначення дійсно безнадійного стану хворого, істинне призначення лікаря як хранителя життя і здоров'я – ці та низка інших причин виправдовують неможливість законодавчого закріплення евтаназії.

Ми можемо згадати приклади, коли на операційному столі чи в реанімації вдавалося врятувати життя хворому, вивести його зі стану клінічної смерті. Так, справді, такі щасливі випадки бувають. Вони свідчать про те, що за життя хворого треба боротися за будь-яких обставин, і надіятися лише на краще. Але одна річ – гостре виникнення критичного стану, а інша – тяжкі, невиліковні хвороби, перебіг яких болісний і не залишає хворому жодної надії.

Тож, можемо висновувати, що в більшості випадків цивілізований світ виступає проти евтаназії в її активній формі. Проте цікавим є питання про допустимість пасивної евтаназії. Як було зазначено вище, сутність пасивної евтаназії полягає у відсутності лікування та медичної допомоги. В Україні, відповідно до ст. 6 Основ законодавства України про охорону здоров'я, обов'язками лікуючого лікаря є своєчасне і кваліфіковане обстеження та

лікування пацієнта. А ст. 78 цього ж акта покладає на медичних працівників обов'язок сприяти охороні і зміцненню здоров'я людей, запобіганню і лікуванню захворювань, надавати своєчасну і кваліфіковану медичну та лікарську допомогу.

Сьогодні конструктивними є будь-які намагання, спрямовані на пошук прийнятних шляхів, що позбавляють важко хворих від страждань. Тут постає завдання суспільства – допомогти невиліковно хворій людині переглянути своє ставлення до життя і смерті. у цьому полягає одне з основних завдань держави і суспільства, а також – істинний сенс гуманізму» [3, с. 12]. Очевидно, єдиним правильним ставленням до евтаназії є нівелювати її джерело методом переконання і максимального використання медичних досягнень для реалізації відносно комфортних умов доживання.

Література

1. В Бельгии священник склонял смертельно больных к эвтаназии 08.06.2014. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://newsland.com/news/detail/id/1382799/>
2. Ломов В. Эвтаназия: за и против. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.miloserdie.ru/articles/evtanaziya-za-i-protiv>
3. Старшенбаум Г. В. Суицидология и кризисная психотерапия. Серия: Клиническая психология. – М.: Когито-Центр. – 2005 . – 376 с.
4. Стеценко С. Г., Стеценко В. Ю., Сенюта І. Я. Медичне право України: Підручник / За заг. ред. д.ю.н., проф. С.Г. Стеценка. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність». – 2008. – 507 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [<https://studfiles.net/preview/2426871/page:17/>]

УДК 343

Маслак О. О., Гуменюк Т. В.,
Національний університет «Львівська політехніка»

ПРОБЛЕМИ ТА МОЖЛИВОСТІ РОЗВИТКУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КЛАСТЕРИЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

В умовах кластеризації економіки України, необхідно розвивати вертикаль діючих інноваційного законодавства. Програму перетворень законів та підзаконних нормативних актів можна розподілити на 3 напрямки:

1. Прийняття нових законів та нормативних актів;
2. Редагування чинних законів та нормативних актів, згідно діючого законодавства;
3. Приєднання до міжнародних угод, маніфестів, конвенцій